

תלמיד בבלוי

’גדרא ופירוזה’

מסכת יומא

חלק ו

דף לה-לה

מהדורות לומדי
הדף היומי

מִסְכָּת לִרְמָא

עם פירוש גמרא ופירושה
ותבנית ש"ס נהרדעא החדש

©

כל הזכויות שמורות

יצא לאור ע"י
מכון 'תלמוד והלכה'
רחוב מנחם משיב 12
ירושלים

מחדורות ביקורת

להזמנות מרכזות לשיעורי הדף היומי
053-3129507

כל הערת והסתפה התקבל בברכה
בפקס 08-9298155

תבנית הש"ס:

ניקוד:

דיקטה

שיעורים ועימוד:

דוד לוי

050-4130067

סדר הלימוד מיום ראשון ה סיוון תשפ"א
עד יום רביעי ח סיוון תשפ"א

דף היומי מסכת יומא דף לה עד דף לח

הנושאים המרכזיים:

- דף מונבז, ידות מזהב [של סכינים, ושל קרדומות ומגילות]. הילני, נברשת זהב [לפי זה ידעו זמן ק"ש], וטבלה של זהב
- מקום עמידת הפר
  - הליכה לימין רבו, מאחוריו, ובצד
  - כתיבת מגילה לתינוק [פרשת סוטה]

דף לח

- ניקור נעשו נסימ לדלתותיו
- בית גרמו, בית אבטינס, הוגרט בן לוי, בן קמצאר, [אם מותר לספר בגנותם. בשmeric]
[קרואוך]
- קריאה בשם של רשע
- זכר צדיק לברכה. שם רשעים ירכיב
- מאמרם על צדיקים
- אדם מקדש עצמו, מקדשים אותו

דף לה

- בגדי הלבן שבטבילה ב' ושבטבילה ד'
- כהן שעשתה לו Ammo בתונת
- היל, רבי אלעזר בן חרסום, יוסף, מחיבים בדין
- מקום עמידת הפר, סמיכה ווידיוי

דף לו

- בין האולם ולמזבח, אם הוא צפון
- על מה עולה מכפרת [עשה, לאו דלקט,
לאו דנביילה]
- סדר הויידי, אם חטאיהם לפני עוננות ופשעים
- מקור לויידי כה"ג על פרו, ואמרית אני ה'

דף לז

- בן גמלא עשה גורלות מזהב. בן קטין, י"ב

אלפי שעות תורה יכולות להיות שלך בקלות!

זכינו ובס"ד חוכרות 'גמר ופירושה' מתקבלות מיד שבוע בקורס רוח ובהנאה מרובה בקרב לומדי הדף היומי די בכל אתר ואזור בארץ הקודש ובתפוצות.

עקב הביקוש הרב אנו נערכים להגדלת תפוצת החוכרות המודפסות, לשם כך אנו יוצאים במצע גיוס שותפים המעוניינים לזכות את הרכים **אלפי שעות תורה**.

כל שותף יקבל הקדמה בהתחית הדף הנלמד להצלחתו ולהצלחת בני ביתו או להבדיל לע"ג יקידז.

לשותפות חייגן:

053-3129507 | 052-7652482

יומא דף לה

יום ראשון ה סיוון תשפ"א

גמרה

לשכת 'הפרוה', נקדאת כך על שם המכשף שבנה לשכה זו

שנינו במשנה: הביאוaho לבית הפרוה, [ועל גג לשכה זו היה בית טבילהו של הכהן גדול].
مبرרתת הגמרא: **אמר ר' יוסף: פרוה אַמְגּוֹשָׁא** - מכשף אחד ששמו 'פרוה', שהוא בנה
מבארת הגמרא: **אמר ר' יוסף:** **פרוה אַמְגּוֹשָׁא** - מכשף אחד ששמו 'פרוה', שהוא בנה
לשכה זו.

♦ ♦ ♦

פרסו סדין של 'בוץ' כדי שהכהן יוכל שעבודת היום בכandi בוץ

שנינו במשנה: **פרסו סדין של בוץ** [פסחן].
مبرרתת הגמרא: **מאי שנא של בוץ** - מה שונה 'בוץ' שפרשו דוקא 'סדין' של בוץ.
מבארת הגמרא: **אמר ר' פהנא: כדי שיפיר שעבודת היום בגדי בוץ.**

♦ ♦ ♦

המשנה אומרת 'הכל של 30 מנה' למדנו שאין צורך לבדוק כבנדי הلكן שלובש בשחר (בטבילה
שנייה) היו של 18 מנה, והבנדי לבן שלובש אחר כך (בטבילה רביעית) יהיו של 12 מנה, אלא
צורך שבסך הכל יהיה שווי שני הגדדים 30 מנה

שנינו במשנה: **בשחר היה לובש פלוטין של שמונה עשר וכוי,** הכל של שלשים מבנה.
כאמור הכהן גדול היה עובד בתחילת היום בגדי זהב, בטבילה השנייה עבר בגדי לבן,
בטבילה שלישית בגדי זהב, בטבילה רביעית בגדי לבן, ובטבילה חמישית בגדי זהב.
המשנה מבארת שהגדדים של שחורת (טבילה שנייה) היו של 18 מנה, ושל בין העורבים
(טבילה רביעית) של 12 מנה, הכל יחד 30 מנה.
שואלת הגמרא: **ותנא מניניא אתה לא אשמעין** - וכי התנא בא להסבירו סיכום של המספר
של 12 ועוד 18 שהם 30 מנה.

עונה הגמרא: **הא קא משמעין דין ביציר מהני לא נעピー** - זאת השמיעה לנו המשנה שפחות
30 בסך הכל לא יעשה.
הא אי ביציר מהני, וטפי אהני, לית לנו באה - אבל אם עושה פחות מזה ויותר מזה, כלומר:
לשחרית בגדים בשווי פחות מ-18 מנה, והבנדי לבן שלובש אחר כך (בטבילה רביעית)
בשווי יותר מ-12 מנה, כל שהם בסך הכל 30 מנה, אין בזה חשש.

♦ ♦ ♦

המקור שהבגדים של שחרית יקרים יותר

مبرרתת הגمراה: **דכולי עלמא מיהת דשחר עדרפי, מנא לן - לכ"ע עכ"פ הבגדים של שחרית עדיפים ויקרים יותר, מנין לומדים זאת.**

מבארת הגمراה: **אמר רב הונא בריה דרב עילאי: אמר קרא 'בד', 'בד', 'בד' - ארבעה פעמים כתוב 'בד' לבבשת בגדי לבן בשחרית (בטבילה שנייה), ויקרא טז ג-ד 'בזאת יבא אהרן אל הקדש וכו' כתנת בד קדש ילبس ומכנסי בד יהיו על בשרו ובאנט בד ייחגר ובמצנפת בד יצנוף וכו', לומר שהבד צריך להיות מובחר שבעב. [ראה בתוס' מה לומדים מד' הפעמים שכותוב 'בד']** [עמוד ב]

שאלת: בפסק משמע שהבגדי לבן שלובש בין העربים חשובים יותר

ሚתיibi, נאמר בפסקוק (יחזקאל מד יז-יט) 'והיה בבואם אל שעריו החצר הפנימית בגדי פשתים ילבשו, וכו', ובצאתם אל החצר החיצונה וכו' ייפשטו את בגדייהם אשר המה משותם בם וכו', **يولבשו בגדיים אחרים ולא יקדשו את העם בבגוניהם**',

פסקוק זה מדבר על הכהנים הגדולים שבכニיסתם לקודש הקדשים הם לובשים בגדי פשתן, וכשהם נכנסים שוב לקודש הקדשים הם לובשים 'בגדיים אחרים', **מאי לאו** - וכי אין הכוונה שהם לובשים בגדים **אחרים**, **חוובין מהן**, שאם הם כמו הראשונים לא היה הפסקוק אומר 'בגדים אחרים', הרי מוכח שבין העARBים לובש הכהן גדול בגדים פחותים מהראשוניים.

תשובה: כוונת הפסקוק שהכהן גדול היה לובש בין העARBים היו פחות חשובים

עונה הגمراה: **לא**, כוונת הפסקוק לומר שהבגדים שהכהן גדול היה לובש בין העARBים היו 'בגדיים אחרים', **פחות מתקן** - פחות חשובים מהראשוניים.

זו את מפני שהכהן גדול בכניסתו בשחרית (בטבילה שנייה) עושה עבודה חשובה ומכפרת. וכニיסתו בין העARBים (בטבילה רבעית) אינה אלא להוציא את הCEF והמחתה מקודש הקדשים שאין זה כבוד שיוחיו מונחים שם, ולפיכך הבגדים של בין העARBים פחות משל שחרית.

כהן שעשתה לו אמו כתונת יכול ללבושה לעבודת יחיד [הווצאת כפ' ומחתה], ובכלכד שימושה לציבור

פנוי רב הונא בר יהודה, ואמרי לה רב שמואל בר יהודה: אחר שפלטה עבودת ציבור - אחר עיקר העבודה של יום כיפור, שהיא צריכה לציבור, שהיא באה לכפר על חטאות הציבור,

כהן שעשתה לו אמו כתונת, אף שכותונת זו לא נעשתה מלכתחילה מכיספי הציבור, מכל מקום הכהן לובשה, ועובד ביה עבودת יחיד - וועושה עבודה שהיא מוטל על היחיד, כלומר: עבודת הווצאת כפ' ומחתה, שאינה לצורך הציבור, אלא היא מוטלת על הכהן גדול, שעלייו מוטלת החובה לפניה את המקום.

ובכלכד שימושה לציבור - והיינו בתנאי שימושו את ה'כתונת' לציבור, שתהא שליהם, כיוון

שיטוף סוף מעבודת ציבור היא, [ויש לימוד מפסיק שצריך שהבגדים יהיו מכיספי הקודש שהם של ציבור].

שואלת הגمراה: **פשיטה** - פשוט הדבר שעובר בה, שהרי אף מלכתחילה היא לא באה מכיספי ציבור, מכל מקום כיוון שמסורת הציבור, הרי היא שלהם, וראוייה לעובר בה. עונה הגمراה: **מהו דעתך** - התייחס אומר: **ניחוש** - יש לחוש, **שמא לא** **ימסרנה יפה יפה**, ויהיה חסר בנתינתו הציבור, **קא משמען** **לן** - لكن המשיעונו שלא חשובים לכך.

כהנים שאימותיהם עשו להם כתונת

אמרו עליו על רבי ישמעאל בן פאבי שעשתה לו אמר כתונת של מה מה, ולובשה, ועובד בה עובדות יהוד, ומסורת לציבור.

אמרו עליו על רבי אלעזר בן חרסום שעשתה לו אמר כתונת משתי ריבוא [20 אלף מנה], ולא הניחוהו אחיו הכהנים ללובשה, מפני שנראה כערום.

שואלת הגمراה: **ומי מתחזין** - וכי יתכן שהינה נראת ערום בכתונת זו, והאמר מר: חוטן [של בגדי כהונה] **כפול שש**, וכיון שהחותן עבה, הבגד עבה והגוף לא נראה דרכו.

אמר אבוי: בחרמא במזגא - הפשtan היה בהיר מה, ויכלו לראות את הגוף דרכו, כמו שאפשר לראות את הין הנמצא בכל זוכבית, אף על פי שהזוכבית עבה, כיון שהיא שקופה.

◆ ◆ ◆

אדם עני שבא לדין בכית דין של מעלה, ותווען שלא יכול ללמד מפני עוניו, אומרים לו שאיןנו עני יותר מהל הזקן, והיה לו ללמד כמו שהל הזקן למד

קנו רבנן, עני ועשיר ורשות, ואין לדין.

לענין אומרים לו: **מפני מה לא עסקת בתורה.**

אם אומר עני היהתי וטרוד במצוותך, אומרים לו: **כלום עני היהת יותר מהל.**

אמרו עליו על הל הזקן שככל يوم ויום היה עושה ומשתכר בטרפעיק [סלע מדינה, שהוא חצי דינר].

חציו היה נותן לשומר בית המדרש,

וחציו לפרנסתו ולפרנסת אנשי ביתו.

פעם אחת לא מצא להשOPER, ולא הניחו שומר בית המדרש להפנס, עליה ונחלה, וישב על פי ארובה, כדי **שישמעו** דברי **אללים** חיים מפני **שמעיה ואבטליון**.

אומרו, אותו היום ערב שבת היה, ותקופת טבת היה וירד עליו שлаг מן השמים, כשללה عمود השחר, אמר לו **שמעיה לאבטליון**:

אבטליון אחיו, בכל יום הבית מאיר, והוא יומם אפל, **שמא יום המעון הוא,**

הatzmo עיניהם, וראו דמות אדם באрова,

עליו ומצעו עליו רום שלוש אמות שלג,

פרקוהו - פירקו משוי השlag מעלה, והר Hitchohgo, סכוהו, והושיבוהו בוגר המדרשה, אמרו:
ראוי זה לחלק עליו את השבת.

♦ ♦ ♦

אדם עשיר שבא לדין בכית דין של מעלה, וטווען שלא יכול ללמידה מפני 'ערשו', אומרים לו
שאינו עשיר יותר מרביב אלעזר בן חرسום, והיה לו ללמידה כמו שביב אלעזר בן חרסום למד
עשיר, אומרים לו מפני מה לא עסكت בתורה.

אם אומר עשר ה'יתוי וטרוד ה'יתוי בנכסי, אומרים לו: כלום עשר ה'יתוי יותר מרביב אלעזר,
אמרו עליו על רביב אלעזר בן חרסום שהנימוח לו אביו אלף עיירות ביבשה וכנגדי אלף ספינות בים,
ובכל יום ויום נוטל נאד של קמח על כתיפתו ומhalb מעיר לעיר וממדינה למדינה ללמידה תורה.
פעם אחת מצאוהו עבדיו - העבדים של רביב אלעזר בן חרסום מצאהו, אבל לא הכירוהו
שהרי היה עסוק בתורה [ולא בענייני עירותיו וספינותיו] וחשבו שהוא אדם אחר שגר
בעיירות של רביב אלעזר בן חרסום, ועשׂו בו אנג'ריא - והטילו עליו עבודה מס, (שהחק
מהמס היה עבודה עבור שר העיר).

אמר להן: בבקשה מכם הניחוני ואלא ללמידה תורה.

אמרו לו: חי רביב אלעזר בן חרסום שאין מניחין אותו.

ומימיו לא הלא וראה אותו [את עירותיו וספינותיו] אלא יושב ועובד בתורה כל היום וכל
הלילה.

♦ ♦ ♦

רשע שבא לדין בכית דין של מעלה, וטווען 'נאה ה'יתוי וטרוד ביצרי', אומרים לו שאינו נאה
יותר מוסף הצדיק, ועל אף שאשת פוטיפר ניסתה להחטיאו - לא חטא

רשע אומרים לו, מפני מה לא עסכת בתורה, אם אמר נאה ה'יתוי וטרוד ביצרי (היה), אומרים
לו: כלום נאה ה'יתוי מוסף,

אמרו עליו על יוסוף האידיק: בכל יום ויום הייתה אשת פוטיפר משדלו ברכבים,

בגדים שלבשה לו [בשבילו] שחרית, לא לבשה לו ערבית.

בגדים שלבשה לו ערבית, לא לבשה לו שחרית,

אמרה לו: השמע לי.

אמר לה: לאן.

אמרה לו: הריני חובייה בבית האסורים.

אמר לה: 'ה' מתיר אסורים'.

אמרה לו: הריני פופחת קומתך.

אמר לה: 'ה' זוקף כפופים'.

אמרה לו: **הָרַגְנִי מַסְמֵא אֶת עִינֵּךְ.**

אמר לה: **'ה' פּוֹקֵחׁ עֲוֹרִים.**

נָתַנָּה לוֹ אֱלֹף כְּכָרִי כֶּסֶף, 'לְשֻׁמוֹעַ אֲלֵיכָה', **לְשַׁכֵּב אֲצַלָּה** ליהיות עמה,
ולא רצחה 'לְשֻׁמוֹעַ אֲלֵיכָה', **לְשַׁכֵּב אֲצַלָּה** בעולם הזה, 'ליהיות עמה' לעולם הבא.
ונמצא הילל מחייב את העניים.

רַבִּי אַלְעֹזֵר בֶּן חֲרָסּוֹם מַחְיִיב אֶת הַעֲשִׂירִים,
יֹסֵף מַחְיִיב אֶת הַרְשָׁעִים.

משנה

מקום עמידת הפר של כהן גדול, סמיכה וודוי

בָּא לו אַצְלֵ פָרוֹ [פר שהכהן גדול מביא ממונו (ולא משל ציבור)], וִפְרוֹ הִיה עוֹמֵד בֵּין
הָאָוָלִים וְלִמְזָבֵחַ,
ראשו של הפר לזרום, ופניו למערב [הגמרה מבארת שאף שבדרך כלל אם ראש הפר
לדרום, גם פניו לדרום, כאן מדובר/ssובבו את ראשו של הפר, שפניו יהיו למערב].
והכהן עומדת במנזר ופניו למערב,

וסומך שתי ידיו עליה ומתרדדה.

וכך היה אומר: **אֵنَا הַשֵּׁם עֲוֹתִי פְּשֻׁעָתִי חַטָּאתִי לְפָנֶיךָ אָנִי וּבֵיתִי,**
אֵנָא הַשֵּׁם, **פֶּכַּר נָא לְעֻנוּתִי וּלְפָשָׁעִים וּלְחַטָּאים שְׁעֹוֹתִי וּשְׁפָשָׁעִתִי וּשְׁחַטָּאתִי לְפָנֶיךָ אָנִי וּבֵיתִי,**
פְּתֻוחָב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדָךְ סְפִי בַּיּוֹם הַזֶּה יְכֹפֵר וְגֹו,

**השומעים את הכהן גדול מזכיר את השם המפורש בעת הוידיוי אומרים 'ברוך שם כבוד מלכותו
לעולם ועד'**

והן עוגנים אחריו ברוך שם קבוע מלכותו לעולם ועד.

סדר העבודה שהתבאר עד כאן

טבילה ראשונה - בגדי זהב

תמיד של שחור, שחיטה וזריקת הדם

קטורת של שחור

התבט הנרות

הקרבת האיברים, חביתין, יין

טבילה שנייה - בגדי לבן (ყקרים יותר משל טבילה רביעית)

סמייכה וידיוי על פרו

גורלות (במשנה הבאה)

גמר

בירור: האם משנתינו שמכואר בה שהפר היה עומד בין האולם ולמזבח [ושם הוא היה נשחת, וצריך לשחות בצד] היא כדעת רבי אלעזר ברבי שמעון שבין האולם ולמזבח הוא צפון,

שנינו במשנה שהפר של הכהן גדול היה עומד בין האולם ולמזבח, ושם היה הכהן סומך ידיו על הפר ומתודה. והנה להלן (מא): שנינו שהשחיטה הייתה במקום הויידי, והרי צריך לשחות דוקא בצד, ומילא מוכח מהמשנה שבין האולם והמזבח הוא צפון.

مبرרת הגمراה: **מן שמעת ליה דאמר** - מי שמענו שסובר שצפון העוזרה שבין האולם ולמזבח נקרא צפון,

רבי אלעזר ברבי שמעון היה,

[דעה א']. **רנתנא, אייזה צפון,** מקריר של מזבח צפוני, ועד כותל העוזרה. וכנגד כל המזבח פולו צפון, שכגד המזבח בצד קרווי צפון לשחיטת קדשים, אבל שלא כנגד המזבח לצד מערב ולצד מזרח, אף על פי שהוא צפון העוזרה אינו צפון לשחיטה, צריך לשחות 'על ירך המזבח צפונה'. **דבר רבי יוסי ברבי יהונתן.**

[דעה ב']. **רבי אלעזר ברבי שמעון מוסיף:** אף בין האולם ולמזבח - אף על פי שאינו ירך ממש, הרי הוא בכלל צפון, אבל לצד מזרחינו בכלל 'ירך המזבח' כיוון שקדושתו קלה יותר.

[דעה ג']. **רבי מוסיף:** אף מקום דרישת רגלי הכהנים - עזרת כהנים. **ואף מקום דרישת רגלי ישראל** - עזרת ישראל. כיוון שהם בצד, והמזבח נראה שם, הם נקראים צפון. **אבל מן החליפות ולפניהם הכל מודים שפסול,** שכן שאין המזבח נראה שם אינו קרווי ירך המזבח.

לימא - נאמר שמשנתנו דעת **רבי אלעזר ברבי שמעון היה, ולא רבי.**

		צפון		דרומ	
		בית החליפות	mbiut halipot v'lafnim	לדעת	רבי גם זה נקרא צפון
מערב		בית החליפות	רבי אלעזר ברבי שמעון גם שתח זה נקרא צפון	ז' עת רבי יוסי ברבי יהודיה זה נקרא צפון <small>שתח זה נקרא צפון</small>	לדעת רבי גם זה נקרא צפון
	היכל	אולם		מזבח	עדרת כגמים
		בית החליפות			עדרת ישראל

תשובה: אפשר לומר שמשנתינו היא גם כדעת רבי, ורק סובר שם בין האולם ולמזבח הוא צפון

עונה הגمرا: **אפילו תימא** - אפילו אם תאמר שמשנתינו דעת רבי היא, ורבי, **השתא** אדרבי יוסט ברבי יהודה מוסיף, **אדרבי אלעזר ברבי שמעון לא מוסיף** - והנה בעת נתבונן, וכי רבוי מוסיף רק על רבוי יוסי ברבי יהודה, ועל רבוי אלעזר ברבי שמעון אינו מוסיף, דהיינו רבוי סובר שלא רק כנגד המזבח הוא צפון (כרבי יוסי ברבי יהודה), ולא רק בין האולם ולמזבח הוא צפון (כרבי אלעזר ברבי שמעון), אלא אפילו בעזרת ישראל ועזרה כהנים הוא צפון, ולפי זה משנתינו שנייה גם כדעת רבוי שהרי לשיטתו [גם] בין האולם ולמזבח הוא צפון.

הגمرا מבארת מה סברת הגمرا לומר שמשנתינו אינה כרבי: **אנן הַכִּי קָא אֲמְרֵין** - אנחנו כך אמרנו: **אי רַבִּי הִיא נָקְמִיה בְּכוֹלָה עָזָרָה** - אם משנתינו היא כדעת רבוי, היה אפשר להעמיד את הקרבן בכל העזרה, שהרי לשיטתו לא רק בין האולם ולמזבח הוא צפון, אלא גם כנגד המזבח וגם בעזרת כהנים ועזרה ישראל,

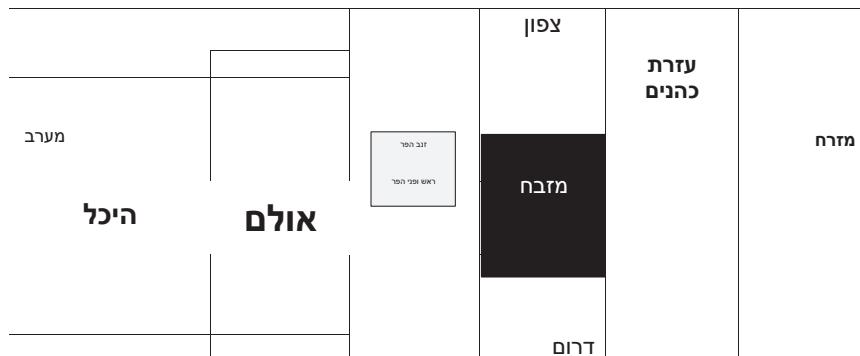
אלא מא - אלא מה יש לאבר שמשנתינו דעת רבוי **אלעזר ברבי שמעון** היא, אבל גם על כך קשה: **וּנְקֻמִּיה** - ונעמיד את הקרבן **בין מזבח ולפטול**, שלבולי עלמא הוא צפון.
אלא מא איתך **לְמִימֵר** - אלא מה יש לך לומר, **משום חולשא דכהן גדול** - משום חולשת הכהן גדול שוחטים את הקרבן בין האולם ולמזבח שהוא הכி קרוב להיכל,
לְרַבִּי נָמִים **משום חולשא דכהן גדול** - ולפי הסבר זה יש לפרש כך גם שמשנתינו שנייה כדעת רבוי, ואף שלשิตו כל הצד הצפוני נקרא 'צפון' מכל מקום מעמידים את הפר בין האולם ולמזבח משום חולשתו של הכהן גדול.

◆ ◆ ◆

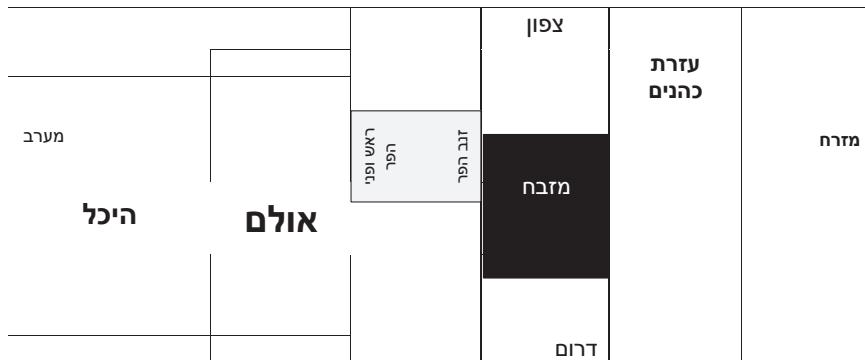
ב' כיצד ראשו לדרום ומפניו למערב'

שנינו במשנה: **ראשו לדרום ומפניו למערב**, שצריך שפניו יהיו לצד מערב, שהוא כנגד ההיכל, כמו כתוב לפני ה'.

مبرרתת הגمرا: **היכי משבחתת לה** - איך מוצאים דבר כזה, הרי אם ראש הפר לדרום, גם פניו הם לדרום.

מבארת הגמרא: אמר רב: **בעוקם את ראשו** - מסובב את פניו של הפר שייהו לכיוון דרום. שואלת הגמara: **ונזקמיה להריא** - ונעמידו כך ממש, אחוריו למזרח (לצד המזבח) וראשו ופניו למערב.

עונה הגמרא: אמר אביי: **גוזרה שמא ירבין גללים** - שמא הפר יעשה צרכיו, וגנאי הוא להראות בית הריעי שלו לצד המזבח, ולכן העמידו את הפר שזבבו לצפון וראשו לדרום, ורק סיבבו את פניו למערב, שאם יטיל גללים לא יהיה זה כנגד המזבח.

אופן הסמיכה והודויוי בכל הקרבנות

תנו רשות, **כיצד סומך** בכל הקרבות, **הזבח** [הקרבן] **עומד באפסון** - צפון העוזרת, [ובשאר הקרבות] העמיד ממש מאחוריו המזבח, שرك ביום כיפור משום חולשת הכהן גדול הוא עמד בין האולם ולמזבח, **ופניו [וראשו] למערב**, ואחוריו למזרח.

והסומך - בעל הקרבן, עומד במזבח, **ופניו למערב**, **ומניהם שתי ידיו בין שתי קרנות של זבח**, ובכלכד שלא יהא דבר חזוץ בין להזבח,

ומתודה על חטא, עון חטא - מתודה על החטא שעליו הביא את החטא.
ועל אָשָׁם, עון אָשָׁם - מתודה על החטא שעליו הביא את האשם.

ועל עולה, עון לקט שכחה ופאה ומעשר עני, שאף שאין עשה מכפר על 'לא עשה', על אלון, העולה מכפרת [מהטעם שהגמר תברא להלן], ואם מביא עליהם עולה, מתודה על חטאיהם אלו, **דברי רבי יוסי הגלילי**.

רבי עקיבא אומר: אין עולה באה אלא על עשה, ועל לא עשה שניתק לעשה - 'לא עשה' שאין לו קים עליו אלא מתקנים אותו על ידי 'עשה', [כגון 'לא תגזול'] שתיקונו הוא על ידי 'והשיב את הגזילה'].

רבי ירמיה: רבי יוסי הגלילי ורבי עקיבא נחלקו בלקט שכחה ופאה, ובלאו דנ빌ה שאיןו 'לאו הניתק לעשה', אבל הוא עשה שכותוב אחריו הלאו, אם לו קים עליו או לא

במאי קא מיפלגי - במה הם נחלקו:

אמר רבי ירמיה: [עמוד ב] **בלאו דנ빌ה קא מיפלגי** - אחרי שנאמר בתורה לאו, אסור לאכול נבילה, נאמר עשה - 'לגר אשר בשעריך תנינה ואכליה'.

רבי עקיבא סבר: **לאו מעיליא** הוא, לאו זה הוא לאו' ככל שאר לאוין שבתורה שלוקים עליהם, שהרי הלאו איינו מתקן את העשה, שאם אכל נビルה כבר איינו יכול ליתנה לגר, ועשה זה ליתנה לגר הינו שלא יאכל את הנビルה אלא יתנה לגר, אבל אם כבר אכל אין לו תיקון].

וכן לאו של לקט שכחה ופאה, איינו לאו הניתק לעשה, שמה שכותוב 'ולקט קצירך לא תלקט לעני תעוזנו', איינו תיקון אם ליקט את קצירו, אלא הפסיק ואמר אל תלקט את קצירך אלא תניחו לעני.

ורבי יוסי הגלילי סבר: **לאו לאוי מעיליא** הוא - הלאו של נビルה איינו לאו רגיל, אלא לאו הניתק לעשה, ואף שכאמור העשה לא מתקן את הלאו, מכל מקום כיוון שהוא כתוב בתורה אחר הלאו, הרי איינו כשאר לאוין שבתורה שלא כתוב אחריהם עשה, והרי הוא כמו לאו הניתק לעשה, ובאה עליו עולה, וכן הוא בלקט שכחה ופאה כיוון שכותוב עשה אחרי הלאו, הרי זה כלאו הניתק לעשה'.

אבי: רבי יוסי הגלילי ורבי עקיבא לא נחלקו על לאו דנ빌ה, אלא רק על לאו של ליקט שכחה ופאה

אבי אמר: **דכווי עילמא לאו דנ빌ה לאו מעיליא הו** - לפי כולם הלאו של נビルה, הוא לאו רגיל, כיוון שהלאו איינו מתקן את העשה, ולוקים עליו,
והכא בתעוזב קא מיפלגי - וככאן מה שכותוב לגבי לקט שכחה ופאה 'לעני ולגר תעוזב אותם', בזה הם נחלקו,

רבו עקיבא סבר: **'תעוזב' מעיקרא ממשמע**, לפני שתיקח את הלקט שכחה ופאה, תעוזב ונחיח אתם לעני ולגר, וממילא זה זהحسب לאו הניתן לעשה, שאי לكيחת הלקט שכחה ופאה יש בהם גם עשה, ועולה מכפרת על איסור זה.

ורבי יוסי הגלילי סבר השתא משמע - כתה, אחרי שלקט ו עבר על לא תעשה, נתקו הכתוב לעשה, וזכה לעוזבו שם לעני ולגר, ולפיקח אין לוקין עליו, שכאשר לקח בתילה את הלכת שכחה ופהה עבר רק על לאו, [והעשה נאמר, על לאחר שלקה שיחזור ויינחו לעני].

◆ ◆ ◆

דעה א': סדר הוידוי: עוננות, פשעים, חטאיהם

הנו רבנן, כיצד מתודה: עויתוי, פשעתוי, וחטאתי,

וכן בשער המשתלה הוא אומר: זהותה עליו את כל עונות בני ישראל ואת כל פשיעיהם לכל חטאיהם', עוננות תחילתה, ואחר כך פשעים, ואחר כך חטאיהם.

וכן במשה הוא אומר 'נושא עון ופשע וחתאה', דברי רבי מאיר.

דעה ב': סדר הוידוי: חטאיהם (שונן), עוננות (זדון), פשעים (מרדים)

וחכמים אומרים: עוננות אלן הזדונות. וכן הוא אומר - וכן בפסוק 'עון' בمزיד נקרא 'עון', שכתווב: 'הכרת תברת הנפש היה עונה בה'.

'פשעים' אלן המרדים - העוסה להכויס. וכן הוא אומר 'מלך מוֹאָב פְּשֻׁעַ בֵּי' - מרד בי, ואומר 'או תפש לבנה' - מרדיו יושבי לבנה על מלך יהודה בעת היהיא'.

ומה שנאמר בפסוק 'לכל חטאיהם', אלו השגגות. וכן הוא אומר 'נפש כי תחטא בשגגה', הגדירה הבינה תחילת שחכמים אינם חולקים על רבוי מאיר בסדר הוידוי, ומתחילה על עוננות ולאחר כך על הפשעים, ואחר כך על החטאיהם. שואלת הגמara: **וממאי שהחותה על הזדונות, ועל המרדים, חזיר ומתחודה על השגגות, והרי אם על זdoneות ימחלו לו, אין צריך לבקש שוב על השגגות, שודאי גם הם נמחלו לו.**

אלא מבארת הגמara שאכן חכמים חולקים על רבוי מאיר וסוברים **שבר היה מתודה:** חטאתי, עויתוי ופשעתוי לפניך אני וביתי וכמי,

וכן בדור הוא אומר 'חטאנו עם אבותינו, העוני, הרשענו', הרי שתחילת מוזכר חטא, אחר כך עון, ואחר כך רשות שהוא כמו פשעים ומרדים.

וכן בשלמה הוא אומר: 'חטאנו (והרשענו ומרדנו)'.

וכן ברכնיאל הוא אומר: 'חטאנו (והעניינו) והרשענו ומרדנו'.

שואלת הגמara על דברי חכמים: **אלא מהו שאמר משה: 'נושא עון ופשע וחתאה'**, הרי שהזכיר עון תחילת, אחר כך פשע, ואחר כך חטא.

מבארת הגמara: אמר משה **לפני הקדוש ברוך הוא**: **רבותו של עולם, בשעה שיישראל חוטאין לפניו וועשיין תשובה**, עשה להם זdoneות **בשוגג**, וזהו שהפסוק אומר: 'נושא עון ופשע' כחטא בשוגג.

הלכה כחכמים שהסדר הוא: חטא עון ופשע

אמר רבה בר שמואל אמר רב: **הילכה כדורי חכמים**. פשיטא, היחיד ורביהם הילכה כרביהם, מהו

דָתִים אַמְתִבֵר טָעֵמָה דָרְבֵי מְאֵיר דִקְמָסִיעַ לִיה קָרָא דְמָשָׁה - דוידי יומם הכהורים גופיה, קא משמע לנו.

מעשה אחד שירד לפני התיבה ואמר רבבי מאיר: עוזן פשע וחטא

ההוא דגנית קפיה דרביה - היה אחד שירד לפני התיבה לפני הרבה בתפילה נוספת מוסף של יום כיפור שמזכירים סדר העבודה של כהן גדול, על שם 'ונשלמה פרים שפטינו'.

ועבר - ועשה ברבי מאיר, שאמר בנוסח הויידי חטא עוזן ופשע, ולא כשיטת חכמים. אמר ליה רבה: **שְׁבָקַת רְבָנָנוּ, וְעֲבֹדַת כָּרְבֵי מְאֵיר** - עזבת את שיטת חכמים, ועשית ברבי מאיר. אמר ליה [השליח ציבור לרבה]: **כָּרְבֵי מְאֵיר סְבִירָא לֵי, כִּדְכַתֵּיב בְּסֶפֶר אָוּרִיתָא דְמָשָׁה** - כמו שכותב בספר תורה משה, שכך אמר משה רבינו קודם עוזן, אחר כך פשע, ואחר כך חטא.

◆ ◆ ◆

המקור שהכחן גזר מהתודה על פדו

פָנָנו רְבָנָנו, זְכָפָר, נאמר בפדו וכפר בעדו ובعد بيתו, בכפרת דְבָרִים' הַפְּטוּב מִדְבָר, היינו דברי וידוי.

אתה אומר בכפרת דְבָרִים, או אין אלא כפרת דמיים - שמא תאמר שהכפירה המוזכרת בפסוק היא זריקת הדם, ולא וידוי, שהרי לא כתוב בתורה במה הוא מכפר, בזריקת הדם, או בוידוי.

הרי אני דין בגזירה שווה: **נִאֲמָרָה כֹּאן כְּפָרָה, וּנִאֲמָרָה לְהָלֵן בְּשֻׁעִיר הַמְשַׁתָּלוֹחַ כְּפָרָה**, שכותב יעדם כי לפני ה' לכפר עליו,

מֵה כְּפָרָה הַאֲמֹרָה בְשֻׁעִיר, היא כפרת דְבָרִים, שהרי שער המשתלה אין מזים את דמו על המזבח. אף כפורה האמורה בפ"ר, היא כפרת דְבָרִים.

ואם נפשך לומר - אם יש לך מקום להסביר תשובה על גזירה שווה זו, לומר שאין וכפר אלא במתן דמיים.

אין לומר כך שהרי הוא אומר זה קרוב אחרן את פר החטאת אשר לו וכפר בעדו ובعد بيתו, ועודין לא נשחת הפ"ר - הפסוק אומר 'וכפר', לפני שהפסוק אומר 'ושחת', הרי שהוא שנאמר 'וכפר' אין הכוונה זריקת דם, אלא וידוי.

مبرרת הגמרא: **מַאי וְאֵם נִפְשָׁךְ לֹומר** - מה היה מקום להסביר על הגזירה שווה, שצורך לימוד אחר.

מבארת הגמרא: **וְכִי תִיְמָא נִילָף מִשְׁעֵיר הנְׁעֵשָׂה בְּפָנִים שְׁפְּרָתוֹ בְּדָמִים** - שמא תאמר שנלמד את הכפירה המוזכרת בפ"ר, מהכפירה המוזכרת בשער הפנימי שבה יש מתן דמיים למזבח, על טענה זו אומרת הברייתא: **הִרְיָה הוּא אֹוֹמֵר זְכָפָר**, ועודין לא נשחת הפ"ר, הרי מוכחה שהיא שנאמר 'וכפר' היינו וידוי. (דף לו)

הברייתא מביאה את המקור לשון היהודי הוא בלשון 'אני'

ומנין שָׁבָאָנָא - מנין לשון וידוי זה הוא 'אני',

נאמר כאן 'כפרה', ונאמר להן בחורב [בהר סיני לאחר חטא העגל] 'כפרה', שכותוב 'אولي אכפירה بعد חטאיכם, מה להן באנא - בודאי האמור שם, אמר משה רבינו 'אנא חטא העם הזה אף כאן בודאי של יום כיפור, לשון הודי הוא באנא.

הבדיתא מביאה את המקור לששון היהודי והוא 'אנא השם'

ומניין שבשם - מנין שלשון היהודי הוא אנא ה.

נאמר כאן כפרה, ונאמרה בעגלת ערופה כפרה - כפר לעמך ישראל אשר פדית ה' (דברים כא), מה להן בשם, אף כאן בשם.

שאלת: למה בעגלת ערופה לא אומרם 'אנא' כמו שהוא בחורב

אמר אבי: בשלמה חורב מעגלת ערופה לא תלייף - בשלום, ככלומר נוח ומכואר הטעם שלא לומדים גזירה שווה לויידי שחורב שהיה בשם, מהוידי של עגלת ערופה, שהרי **מאי דהוה הוה** - מה שהוא היה, כבר עבר, ואי אפשר לחזור, ולא שייך ללמידה לעניין היהודי שמשה רבינו התודה בחורב, **אלא עגלת ערופה תיליף מchorב** - אבל עגלת ערופה נלמד לה מחורב, שצרייך לומר שם 'אנא'.

וכי תימא hei נמי - ואם תאמר שאכן כך, וגם בעגלת ערופה צריך לומר 'אנא', **ויהתנן** - והרי שנינו במסכת סוטה: **הכהנים אומרים כפר לעמך ישראל, ואילו באנא לא קא אמר.**

הגמר לא מישבת קושיא זו, ונשארת בקשיא.

יומא דף לז.

יום שלישי ז סיון תשפ"א

ומנין שבאה נאמר כאן כפירה ונאמר להן בחורב כפירה מה להן בגין אף כאן בגין ומניין שבשם נאמר כאן כפירה ונאמר בעגלה ערופה כפירה מה להן בגין אף כאן בשם אמר אבוי בשלמה חורב מעגלת ערופה לא יליף מאי דהוה הוה אלא עגלה ערופה פיליפ מחרוב וכי תימא ה כי נמי והתנן הכהנים אומרים בפר לעמך ישראל ואילו בגין לא קא אמר קשייא. [התבאר בדף הקודם].

המקור שעונים 'ברוך שם כבוד מלכותו' לשימושם את השם המפורש יוצא מפי כהן גדול

שנינו במשנה: **וְהַעֲנוֹן אֶחָרִיו** [אחרי הכהן גדול המתודה], ברוך שם כבוד מלכותו של עולם ועד.

[מקור א':] **תניא, רבי אומר: כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלהינו,**
אמר להם משה לישראל, בשעה שאני מזכיר שמו של הקדוש ברוך הוא, אתם: 'הבו גודל',
ומכאן לומדים שכאשר העם שמעו את השם המפורש יוצא מפי כהן גדול, היו גם הם
נותנים שבח וגדרה באמירת 'ברוך שם כבוד מלכותו'.

[מקור ב':] **חנניה בן אחיה יהושע אומר: נאמר בפסוק: 'צבי צדק לברכה',**
אמר להם נביה לישראל: בשעה שאני מזכיר שמו של הקב"ה שהוא צדק עולמים, אתם תננו
ברכה.

משנה

גורל השיעיריהם

לאחר שהכהן גדול [שעמד סמוך לבין האולם ומזבח] סמך ידייו על הפר. **בא לו למזורה** העזורה - הכהן חוזר לצד מזבח סמוך לפתח, לעבודת שני השעירים, [שהגרלת השערירים צריכה להיות בתוך חלל העזורה, אבל לא היו מקربים אותו לצד האולם וההיכל], והוא עומד **לצפונ המזבח** - בחלק הצפוני של העזורה, שכל מעשייו טעוניים צפונ,

הכהן יולג לזרחה, וחורה, במלך הצפוני של העזורה	הכהנים	עדרת כהנים	חילוק האפור, הוא החצי הצפוני של העזרה	צפון	הכהן הכשר סנור ציד על הדר	מערב
				מבם		דרומ

הפטן - סגן הכהן גדול עמד מימינו, וראש בית אב [שהכהנים התחלקו למשמרת, משמרת אחת בכל שבוע]. והמשמרות נחלקו לבתי אב, כל יום שימוש בית אב אחר, וכל בית אב היה 'ראש' הבית, והוא עמד] **מישמאלו** של הכהן גדול.

ושם שני שעיריות, וקלפי [קובסא מעץ והימה שם, ובה שני גורלות, של אשכرون היו - שתיلوحות עז ברוש, ועשאן בן גמלא] יהושע בן גמלא - נשנתמנה בכהונה גדולה, של זהב, והיו מזכירים אותו לשבח [על שעשה זאת].

בן קטין עשה לכיפור י"ב דד, ומוכני

בן קטין [כהן גדול היה] עשה שניים עשר דד (12 ברזים) לכיפור, שלא היה לו אלא שניים - שבתachelha היו לכיפור רק 2 ברזים.

ואף הוא עשה - ועוד עשה בן קטין מוכני לכיפור - גלגל שבאמצעותו היו משלשלים את הכיפור לתוך בור מים שהיה במקדש, שלא היה מימי נפסלין בלילה - שמי הכיפור התקדשו, בכלל, ואם עבר עליהם לילה הרוי הם נפסלים, ואין זה כבוד קדשים שמי קדושים יפסלו, וכן תיקן שיגלגו את הכיפור לבור מים, שהיו מימי מוחברים למי הבור והם נחשבים חלק מבנו, ואינם נפסלים.

מנבז המלך עשה ידות הכלים של זהב

מנבז המלך היה עושה כל ידות הכלים של יום הփוריים של זהב.

הילני עשתה נברשת להיכל מוזהב, ולוח זהב שכתובה עליו פרשת סוטה

הילני אמר עשתה נברשת [מנורה] של זהב על פתח היכל,

ואף היא עשתה טבלא של זהב שפרשת סוטה כתובה עליה, שסוטה משקים אותה ממים שMahon' לתוכם מגילה שכותוב עליה 'פרשת סוטה' הכתובה בתורה, וכי לא יטרכו להביא ספר תורה להעתיק ממנו את 'פרשת סוטה' במקדש, כתבה פרשה זו על טס של זהב.

נקנור נעשה ניסים לדלתותיו

נקנור נעשה נסים לדלתותיו,

והיו מזכירין אותו [את בן קטין, מנבז, הילני, נקנור] לשבח.

גמר

במשנתינו משמע שהמזבח אינו בצפון העזרה כלל

מידיקת הגמרא: **מדקאמר לאפונ המזבח** - מהה משנה אומרת שצפון העזרה הוא רק מצפון למזבח, **מקל דמזבח לאו באפונ קאי** - מכך מוכח שהמזבח אינו כלל בצפון העזרה, ואם המשנה הייתה אומרת רק שהכהן עומד למזבח העזרה, מול המזבח לא היה זה בצפון.

מגניא - מי הוא התנא הסובר שהמזבח אינו כלל בצפון העזרה, **רבי איליעזר בן יעקב** היא, **דתניא** 'ושחת אותו על ירך המזבח צפונה לפני ה', **שיהא צפון פלו פניו** - להיות וכתו 'צפונה' בתוספת ה', מבואר שיש לפנותו מקום המזבח 'צפון', שמקום המזבח אינו בצפון, **דרבי רבי איליעזר בן יעקב**. [ראה לעיל יז. מחלוקת התנאים אם חלק מהמזבח היה בצפון העזרה].

שאלת רבי איליעזר בן יעקב, אלא דעת רבי אלעזר בן שמעון החלק עלייו

وكשה על כך: **וְהִיא רִישָׁא** - והרי תחילת המשנה (לעיל לו) **רבי אלעזר ברבי שמעון** היא, שהוא סובר שאפשר לשחוט את הפר בין האולם ולמזבח, וזה בקרא צפון, כי חלק מהמזבח היה בצפון, ולפי זה הכהן יכול לעמוד מזרחית למזבח, ולא רק צפונית למזבח כמבואר במשנתינו.

תשובה: יש לשנות לעיל שהפר לא יהיה עומד מיש בינו האולם ולמזבח, אלא כנדג [מעל] השטח שבין האולם ולמזבח, ולא ממול המזבח ממש, שהמזבח אינו בצפון

עונה הגمرا: פולחה רבי איליעזר בן יעקב היא, ותני ברישא פר היה עומד ביבין האולם ולמזבח,

סמוך לבין האולם ולמזבח אצל מקרוב צפונית של מזבח, שהיה מקרוב אצל הפתח בכל יכולת משום חולשה דכהן, יותר מכאן לא יכול לקרב את הפר, שאם הוא היה ממש כנגד המזבח אינו צפון.

שנינו במשנה: **הפגן בימינו וראש בית אב בשמאלו.**

שאלה: כמשנתינו שניו שהсанן בימין הכהן גדול, וכן שניו בכדייתא שהגדל הולך לימין רבו, ורב יהודה אמר 'המהלך לימין רבו חרוי זה בור'

אמר רב יהודה: **המהלך לימין רבו, חרוי זה בור,** אפילו בדרך ארץ אינו בקי, שאיןו ראוי ללכת לימין רבו.

מקרה על כך הגمرا: **תנו** שניו במשנתינו, **הפגן בימינו, וראש בית אב בשמאלו,** וכיידם הסגן עומד בימין, הרי המהלך לימין רבו חרוי זה בור.

ועוד פניא - ועוד קשה על מה ששנינו בברייתא: **שלשה שהיו מהלclin בדרך -** לא ילכו זה אחר זה אלא בשורה אחת, **הרבע באנצע, גדור בימינו, וקטן בשמאלו.**

ובכן מצינו **בשלשה מלאכי השרת שבאו אצל אברהם**, שהיו בשורה אחת, כתיב (בראשית יח) שלשה נצבים עליון, ואם היו זה אחר זה אין זה נצבים עליון, אלא רק הראשון היה ניצב על אברהם ושאר המלאכים מאחוריו, וכך הסדר שהם עמדו: **מייכאל באנצע, גבריאל בימינו, ורפאל בשמאלו.**

תשובה: מה שניו שהсанן בימינו, והגדל לימין רבו, היינו מאחוריו

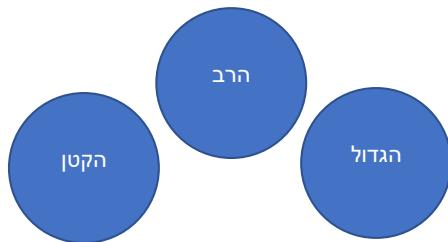
עונה הגمرا: **פרגמה רב שמואל בר פפא קמיה דבר אדא: כדי שיתפסה בו רבו -** אין הכוונה שהם הולכים מאחוריו הרבה ממש, אלא מאחוריו, הגדל לימינו והקן לשמאלו, והם מכסים את גב הרב.

דוחית התשובה: הרי שניו שהמהלך אחרוי רבו, הרי זה מגשי הרוח

שואלת הגمرا: **וְהַתניא, הַמַּה לֹךְ כָּנֶגֶד רַבּוֹ, הַרְיֵה זוּ מַגְשִׁי הַרְוחַת.**

ישוב התשובה: מה ששנינו שהسن בימינו, והגדול לימין רבו, היו לא מאחוריו, ולא בשורה אחת ממש עמו

עונה הגمرا: כוונת רב שמואל בר פפא הייתה לומר: **Ճמץך אצדורי** - שמה ששנינו שהسن בימינו והגדול לימין רבו, אינו בשורה אחת ממש עמו, ואיןו מאחוריו ממש, אלא באופן שמכסה קצת את צד רבו.

מהו שכטוב 'גורלוֹת' לומדים שני הנורלות צריכים להיות שווים, [ולא ש策יך שני גורלוֹת על כל שעיר]

שנינו במשנה: **וְקִלְפֵי הַיּוֹת שֶׁם וְבָה שְׁנִי גָּוָרְלוֹת.**

תנו רבנן, זונמן אחין על שני השערים גורלוֹת,

[גורלוֹת] של כל דבר, יכול לעשות את הלוח שכטוב עליו לה, ואת הלוח שכטוב עליו לעוזאל, מכל חומר, מעץ, מאבן וכדומה.

יכול יתן שניים על זה ושניים על זה - שהפסוק אומר 'ונתן על שני השעריהם גורלוֹת', על כל אחד משניהם יתן שני גורלוֹת, על שער אחד יתן שתי 'גורלוֹת' שכטוב עליהם לה, ועל השער השני יתן שתי גורלוֹת שכטוב עליהם 'lezazel'.

תלמוד אומר גורל אחד לה וגורל אחד לעוזאל, אין כאן לשם אלא גורל אחד. **ו אין כאן לעוזאל אלא אחד** - כתוב בפסוק פעמי אחת לשם, וככתוב בפסוק פעמי אחת 'lezazel', הרי שיש כאן לוח אחד שכטוב עליו לה ואחד שכטוב עליו לעוזאל.

יכול יתן של שם ושל לעוזאל על זה, ושל שם ושל לעוזאל על זה - שיהיה רק 'גורל' אחד שכטוב עליו לשם, וגורל אחד שכטוב עליו לעוזאל, וינוי בתחילת על שער אחד את הגורל לשם ועל שער אחד את הגורל לעוזאל, ולאחר מכן יחליף את הגורלוֹת, ואיזה שירצה יעשה לשם (ולפי זה הגורל אינו קבוע מה לה' ומה לעוזאל אלא יש מצוה לעשות גורלוֹת)[%].

תלמוד למרי גורל אחד [לה], אין כאן לה אלא אחד, ואין כאן לעוזאל אלא אחד, שהרי כתוב גורל לה, ובזה אנו כבר יודעים שגורל הוא לשון יחיד, ולמה הפסוק צריך להוסיף ולומר גורל אחד, אין זה אלא ללמד שמנחים את הגורל לה' רק על שער אחד, ומניחים את הגורל לעוזאל רק על שער אחד.

אם כן מה פלמוד לומר 'גָוְרַלּוֹת', שהוא לשון רבים, שיקיו שווין: שלא יעשה גורל אחד של זהב, ואחד של כסף, אחד גדול ואחד קטן, אלא שניהם שווים.

הטעם שהוצרכו להשミニינו שאפשר לעשות את הגורלות מכל דבר

שנינו בתחילת הברייטה: גורלות של כל דבר,

مبرרת הגמרא: פשיטה - דבר זה פשוט הוא שאפשר לעשות את הגורלות מכל דבר. מבארת הגמרא: לא צריקה - לא הוצרכה הברייטה להשミニינו דבר זה, אלא כדי תני:

לפי שמצינו באיז שחשם כתוב עליו, והוא של זהב,

יכול אף זה בן - אם כך אולי נאמר שגם הגורל שהשם כתוב עליו יהיה של זהב, כמו שהচיז ששם כתוב עליו צריך להיות דוקא של זהב.

תלמוד לומר 'גָוְרֵל' 'גָוְרֵל' ריביה.

ריביה של זית, ריביה של אגוז, ריביה של אספרוז.

◆ ◆ ◆

בן קטן עשה י"ב דד לכיפור

שנינו במשנה: בן קטן עשה שניים עשר דד לכיפור וכו'.

תנא, כדי שיקיו שניים עשר אחיו הכהנים העסוקין בתמיד מקדשין יידיהם ורגליהן בבית אחת, כפי ששמענו בגמרא לעיל (כה) שהכהנים העובדים בתמיד הם י"ב.

הגדרא מכיא ברייתא שמכואר כה שהיה בכיר ברזים כשהתי גברים, ברז כונח הכיר להוציאו ממנה מים כשהכיר מלא, ובז נזוק להציא ממנה מים כשהכיר לא מלא

תנא, שחרית במילואו - שחרית כשהכיר מלא, מקדש ידיו ורגליו מן העליון [מהברז העליון].

ערבית ביריקתו - שחרית כשהכיר אינו מלא מים, ומפלס המים יורד, מקדש ידיו ורגליו מן המתחון [מהברז התחתון].

◆ ◆ ◆

שנינו במשנה: וזה הוא עשה מוכני לפניו וכו'.

مبرרת הגמara: מאי מוכני.

מבארת הגמara: אמר אביי: גילגלא דתוה משקעא ליה - גילגש שהיו משקעים אותו בבור מים, כדי שמי הכיר לא יפסלו בリンעה.

◆ ◆ ◆

שנינו במשנה: מונבו המלך עשה כל ידות הכלים וכו'.

הטעם שמנבזו לא עשה את הכלים עצם מזהב

שואלת הגמara: נעבדינהו לדידיהו דזהב - שיעשו את הכלים עצם מזהב. [עמדו ב]

עונה הגמara: אמר אביי: בידות סכינין - מה ששמענו שמנבזו עשה ידיות הכלים מזהב, אין

הכוונה לכל הכלים, אלא לסכינים, שעשה את ידות הסכינים מהזהב, שאי אפשר לעשות את הסכינים עצם מזהב, שסיכון עושם ממתכת חזקה.

שואלת על כך הגمرا: **מייתייבי, אף הוא עשה פני כלים** - בסיסי הכלים, **ואוגני כלים** - ידיות האיזת הכלים, **וידות כלים**, **וירות ספינון של יום הփורים של זהב**. הרוי שכחוב שמנבז עשה גם את ידות 'הסכינים' וגם את ידות 'הכלים' מזהב, וקשה למה לא עשה את הכלים עצם מזהב.

ענה הגمرا: **תרומה אבוי בקתה דרני וחציני** - בידות הקרדומות ומגלוות, שאותם עשה מזהב, אבל את הכלים עצם (את הקרדום והמגל עצמו) לא עשה מזהב, כיון שאין עושם קרדומות ומגלוות מזהב, שעושם אותם ממתכות חזקות.

שנינו במשנה: **הילני אמו עשתה נברשת של זהב וכו'**.

כשיצאו הניצוצות מהנברשת ידעו שהגיע זמן קריית שמע

הנה, **בשעה שהחמה זורחת, ניצוצות יוצאי ממנה** - זהוריות, שהחמה זורחת מן המזרחה ונוטה על פתח ההיכל שהוא לצד מערבי, **והכל יודען שהגיע זמן קריית שמע**, כדתניתא (ברוכות כו.) מצויה עם הנז החמה.

שאלה: הגمرا סקרה שמדובר על הכהנים העומדים בעוזה, וקשה על כך שסביריתא אחרת שנינו שכאיש קראו קריית שמע בעוזה עדין לא הגיע זמן קריית שמע

הגمرا הבינה שמדובר על העומדים בעוזה, שכאשר הם רואים את הנברשת הרי הם יודעים שהגיע זמן קריית שמע. מקשה על כך הגمرا: **מייתייבי, הקורא את שמע שחרית עם אנשי משמר ואנשי מעמד, לא יצא, מפני שאנשי משמר משכימים** - שהכהנים שהעבדה מוטלת עליהם מקדמים לקורתה קודם היום, שמא תמשך עליהם העבודה וימנוו לkerjaות. **וأنשי משמר** - ישראל העומדים בשליחות הצבור על הקרבן, **אחרים** לkerjaות עד כלות עבודה התמיד.

[הרי מבואר שכאשר הכהנים קראו קריית שמע עדין לא הגיע זמנה, ולא שיק סימן לקריית שמע כשעדין לא הגיע זמנה].

תשובה: כשהיצאו הניצוצות מהנברשת ידעו שאר העם שבিروسלים שהגיע זמן קריית שמע

אמר אבוי: לשאר עמא דברושם - הנברשת לא הייתה סימן לכהנים העומדים, אלא לשאר העם שבিروسלים, שכאשר יצאו ניצוצות מהנברשת ידעו שאר העם שבא לעזרה שהגיע **זמן קריית שמע** [redacted].

שנינו במשנה: **ו אף היא עשתה טבלא** של זהב שפרשת סוטה כתובה עליה.

הוכחה: מהמשנה מוכח שמצויד לכתוב פרשה מהתורה

שמעת מינה כותבין מגילה לתינוק להתלמד בה - מכל שהילני עשתה טבלה של זהב שפרשת

סוטה כתובה עליה, מוכח שמותר לכתוב פרשה מהתורה כדי שתינוק ילמד ממנה, ויש דעה בגם' (גיטין ס.) שאסור לכתוב פרשה מהתורה בנפרד, שלא התירו לכתוב אלא ספר שלם. הגמara דוחה ראייה זו: **אמר ריש ל קיש: ממשום ורבינו ינאי, באלו בית** - היא לא כתבה את כל הפרשה, אלא רק ראשי תיבות של הפרשה, כדי שהכותב את המגילה ידע להעתיק את הפרשה כהוגן, וככיתבת הראשי תיבות של אותיות מפרשה בתורה מותרת לכולי עולם.

שאלה א': בכיריתא משמע שבטבלה היה כתוב פרשת סוטה

מייתייבי, כשהוא כותב - כהן הכותב את המגילה להשקותה, **רוזאה וכותב מה שבתוב בטבלא,** הרי משמע שלא היה כתוב בטבלה ורק ראשי תיבות, אלא הכל היה כתוב בטבלה, והכהן היה מעתיק מה שכותוב בטבלה.

תשובה: יש לומד בכיריתא שהיה רוזאה וכותב לפי הראשי תיבות

עונה הגמרא: **אימא** - כך תאמר בבררייתא: **רוזאה וכותב כמה שבתוב בטבלא** - שלא הכל היה כתוב בטבלה, אלא היה כתוב לפי סימני האותיות.

שאלה ב': בכיריתא מפורש שהיה כתוב בטבלה פרשת סוטה ולא רק ראשי תיבות

מייתייבי, כשהוא כותב רוזאה וכותב מה שבתוב בטבלא,
ומה כתוב בטבלא אם שכוב איש אותך [ואם לא שכוב] אם שטיית אם לא שטיית.

תשובה: לא כל הפרשה הייתה כתובה אלא חלק ממנה

עונה הגמרא: **הטם בסירוגין** - שם בבררייתא אין הכוונה שכותב את כל מה שכותוב בטבלא אלא חלק מהפרשה לסירוגין, 'אם לא שכוב', ולאחר כך ראשית תיבות עד סוף הפסוק. 'ואת כי שטיית', ואחריו ראשית תיבות עד סוף הפסוק. יתנו ה' אותך ואחריו ראשית תיבות עד סוף המקרה ובאו המים ואחריו ראשית תיבות (אם שכוב ואת כי שטיית):

יומא דף לח

יום רביעי ח סיוון תשפ"א

ニקנור נעשה נסים לדלותתו

ニקנור נעשה נסים לדלותתו.

תנו רבנן, מה נסים נעשה לדלותתו,

אמרו: בשהליך ניקנור לחביה דלותות [לשער המזורה ושל נחושת] מאלכסנדריא של מצרים.

בחזרתו, עמד עליו נחשול [סורה] שבין לטבעו,

נשלו אחת מהן [מהדלותות] וחתילوها לם - להקל לטפינה, ועדיין לא נח הים מזעפו.

בקשו להטיל את חברתה [את הדלת השניה],

עמד הוא וכרכה - חבקה. אמר להם: הטילוני עמה.

מיד נח הים מזעפו, והוא מצטער על חברתה.

כיוון שהגיע לנמלה של עכו, היהה [הדלת] מבצתת ויוצאה מפתחה דופני הספינה.

ויש אומרים בריה שבין בלעתה, והקיאהה ליבשה,

ועליה אמר שלמה: 'קורות בטעינו ארזים רהיינו ברותים', רהיינו - לשון דלת, 'רהייט' הוא רץ' בארמית, שהוא רץ ונועל רץ ופותח, אל תקניע ברותים, אלא ברית ים - כאילו כרתו הדלותות ברית זו עם זו, ויש אומרים מלשון 'ברית ים' שבריה שבין בלעתה.

לפיכך כל השערים שבו במקdash נשתנו להיות של זהב - כאשר העשירו עשו את הדלותות מזהב, חוץ משעריו ניקנור, מפני שנעשו בו נסים.

ויש אומרים: מפני שנוחשתן מוצבתה היהה - שהיה מאירה וזורתה.

רבי אלעזר בן יעקב אומר: נשת קلونיתא מזוקקת היהה, וכן יש נחושת הקרויה 'נחושת כלל', והיתה מאירה בשל זהב.

משנה

אל לנו: בית גרמו, בית אבטינס, הונגרס בן לוי, בן Kmizer

ואלו לנו:

של בית גרמו לא רצו ללמד על מעשה לחם הפנים.

של בית אבטינס לא רצו ללמד על מעשה הקטורת.

הונגרס בן לוי [כלומר מן הלויים] היה יודע פרק [הכרעת קול בעימה] בשיר ולא רצה ללמד.

בן קמץ לא רצה ללמד על מעשה הכתב - הייתה קושר ארבעה קולמוסין באربע אצבעותיו וכותב שם בן ארבע אותיות אחת.

על בראשונים נאמר זכר צדק לברכה, ועל אלו נאמר ישם רשעים יركב.

גמורא

בית גומו לא רצוי ללמד כיצד אופים את לחם הפנים

הנו רבען, בית גומו היו בקיין במעשה לחם הפנים, ולא רצוי ללמד.

שלחו חכמים, והבאו אומניון מאלכסנדריא של מצרים, והוא יודען לאפות במוון, ולא והוא יודען לרדות במוון - לרבות מן התנור [בעבר היו מדברים את הפת לתנור, והוצאה היהתה קרואה 'רדייה'].

שללו אלו שבאו מאלכסנדריא, היו מסיקין את התנור בגחלים מבחוין, ואופין מבחוין - מהוז לתנור, היה ולחם הפנים היה עשוי בצורה מיוחדת, והוא מפחדים להדביק את הפת לתנור לפי שלא היו יודעים לרבות את מתוק התנור בצורה שלא ישבר. וחלו [של בית גומו] מסיקין [את התנור] מבפנים, ואופין מבפנים.

הלו - האומנים מאלכסנדריא, פיתן מתחפשות. וחלו [של בית גומו], אין פיתן מתחפשות.

כששמעו חכמים בדבר, אמרו: כל מה שברא הקדוש ברוך הוא לכבודו בראשו, שנאמר 'כל הגURA בשמי ולכבודך בראשיו', והחכמה שבית גומו יודעים היא לכבוד השם, (וחזרו) [יחזרו] בית גומו למקוםן.

שלחו להם חכמים ולא באו.

כללו להם שכון [מתרומות הלשכה] ובאו.

בכל יום היו נוטLIN שנים עשר מנה, והוא יום עשרים וארבעה.

רבי יהודה אומר: בכל يوم עשרים וארבעה, והוא יום ארבעים ושמונה.

אמרו להם חכמים: מה ראותם שלא ללמד.

אמרו להם: יודען היו של בית אבא שבית זה עתיד ללחרב, שמא ילמוד אדם שאינו מהוגן וילך ייעבור עבורה זרה בכלו - יאפה פת כזו לעובדה זרה.

דבר שהזכירו את בית גומו לשבח: מועלם לא נמצאת פת נקיה ביד בניהם

ועל דבר זה מזביבין אותו לשבח: מועלם לא נמצאת פת נקיה ביד בניהם,

שלא יאמרו ממעשה לחם הפנים זה ניזוני,

לקאים מה שנאמר: 'והייתם נקיים מה' ומישראל.

בית אבטינס לא רצו למד על מעשה הקטורות

שנינו במשנה: **של בית אבטינס לא רצו למד על מעשה הקטורת.**
תנו רבנן, בית אבטינס היו בקיין במעשה הקטורת, ולא רצו למד.

שלחו חכמים והביאו אומניון מאלכסנדריה של מצרים, והוא יודען לפטם כמותם - לכתוש הסמין ולערbam יפה, וצריך לערב את סממני הקטורת יפה, **ולא היו יודען להעלות עשן כמותן -** שלא היו מכירין בעשב שהוא גורם להעלות את עשן הקטורת.

של הלו (של בית אבטינס) מהפר וועל במקל,

של הלו (של אלכסנדריה) מפציע לכאנ ולכאנ.

וכששמעו חכמים בדבר אמרו: כל מה שברא הקדוש ברוך הוא לכבודו בראו, שנאמר 'כל פעל ה' למענהו',

(וחזרו) [יחזרו] בית אבטינס למקוםן.

שלחו להם חכמים ולא באו.

כפלו להם שכון ובאו.

בכל يوم היו נוטLIN שניים עשר מנה, ומהיום עשרים ואביבעה.

רבי יהודה אומר: בכל יום עשרים ואביבעה, ומהיום ארבעים ושמונה.

אמרו להם חכמים: מה ראייתם שלא למד.

אמרו: יודען היו של בית אבא שבית זה עתיד ליחסב.

אמרו: שמא ילמוד אדם שאינו מהוגן וילך ויעבור עבורה וזה בכה - יעשה קטורת לעובדה זורה.

דבר שהוכיחו את אנשי בית אבטינס לשבח: מעולם לא יצאת כל מה מבושמת מכתיהם

ועל דבר זה מזכירים אותו לשבח: מעולם לא יצאת כל מה מבושמת מכתיהם,

וכשנושאיןacha ממקום אחר מתניין עמה שלא מתבפס, שלא יאמרו ממעשה הקטורת מתבפסין, **לקיים מה שנאמר 'זה יתיר נקיים מה' ומישראל'.**

של בית אבטינס ביקשו להרכות כבודם ולמעט כבוד המקום

תניא אמר רבי ישמעאל: פעם אחת היהתי מהלך בפרק, ומצאתי אחד מבני בנייהם, אמרתי לו: **אbowik בקשׁו לך רבנות ורצו למעט כבוד המקומ** [שלא לימדו מעשה הקטורת, וכאשר הוסיפו להם על שכרם לימדו]. **עלשו כבוד מקום במקומו,** ומיעט כבודם בחורבן ביתו.

מעשה ברבי ישמעאל בן לוגא ואחד מבני מבית אבטינס שאמר שבועה בידינו שאין מואין את העשב ששמו 'מעלה עשן' לכל אדם

אמר רבי עקיבא: (פעם אחת) סח לוי ישמעאל בן לוגא: פעם אחת יצאתי אני ואחד מבנייהם לשדה ללקט עשבים, וראיתי (ששחק ונכח), אמרתי לו: **מפני מה בכיתה.**

אמר ל' : בכוד אבותי נזכרתי.

ומפני מה שacket.

אמר ל' : שעתיד הקדוש ברוך הוא להזכיר לנו.

והוסיף רבי ישמعال בן לוגא ואמר, בשאלתי אותו: ומפני מה נזכרת. אמר ל' : מעלה עשן בגדי - עשב שהוא מעלה עשן ראייתו בגדי. הראהו לי.

אמר ל' : שבועה היא בידינו שאין מראין אותו לכל אדם.

מעשה שמכואר בו שבני בית אכטינס נזהרו מלגלו סמני הקטורת מהם, ואסור לספר בננותם אמר רב יוחנן בן נהרי : פעם אחת מצאתי ז肯 אחד ומגילת סממני בידו, אמרתי לו : מאין אתה אמר ל' : מבית אבטינס אני, ומה בידך.

אמר ל' : מגילת סממני [שכתובין בה שמota סמני הקטורת] הראהו לי.

אמר ל' : כל זמן شبית אבא היו קיימים לא היו מוסרים אותו לכל אדם, ועכשו הרי הוא לך וזהר בה וכשבאתי וסחתי דברי לפניו רב עקיבא.

אמר ל' : מעטה אסור לספר בגנותן של אלו.

♦♦♦

מכך שחכמים לא יכולו לדחות את בית אכטינס ובית גרמו ממקומות, מוכח שכל אדם מקומו ולמלכותו מוכנת לו

מכאן אמר בן עזאי - ממעשה בית גרמו ובית אכטינס שבקשו חכמים לדחותם ממקוםם ולא יכולו.

בשםך יקרואך ובמקומך יושיבוך - לא יdag אדם לומר פלוני יקפח פרנסתי, כי על כrhoח, בשם יקרואך לבא ולשוב במקומו, [עמדו ב]

ומשלך יתנו לך - ככלומר לא משליהם הוא מתנה, אלא מזונות קצובים לך מן השמיים, אין לך נוגע במכוון לחבריו ואין מלכות נוגעת בחברתך - משהגייע זמן המלכות ליפול ותעמוד אחרית לא אחר זמן, אפילו במלא נימא, אלא מי שזמנה ליפול בלילה נופלת בלילה, ושותנה ביום, נופלת ביום.

♦♦♦

כשנותן קולו בגעימה מכנים גודלו לתוך פי

שנינו במשנה: הוגرس בן לוי וכור.

מניא, כשהוא נותן קולו בגעימה, מכנים גודלו לתוך פי, ומגיה אצבעו בין הימין [בין שעורות השפתיים, מקום החלק שאין שער מול מחיצת החוטם] עד שהיו אחיו הפהניים נזקרים בכת ראש לאחורייהם - נרתעין מהכרעת הקול.

בן קמץ לא רצה למד את מעשה כתב

תנו רבנן, בן קמץ לא רצה למד על מעשה הכתב.

אמרו עליו: שהיה נוטל ארבעה קולמוסין בין אצבעותיו, ואם היהה פיבח של ארבע אותיות היה כותבה בכת אחת.

אמרו לו: מה רأית שלא למד.

قولן מצאו תשובה לדבריהם, שלא רצו למד כדי שלא יעשו זאת לפני עבודה זרה. בן קמץ לא מצא תשובה לדבריו [שלא שיק לומדו כדי שלא יכתוב בכת אחת לפני עבודה זרה, שאין בזה כבוד עבודהanca כפיה לחם הפנים או הקטרת קטורת].

על הרשונים נאמר זכר צדק לברכה.

ועל בן קמץ וחביריו נאמר שם רשעים ירקב.

מאי שם רשעים ירקב, אמר רבי אלעזר: רקוביות [חלודה, כלי ברזל שאין משתמשין בו] תעלה בשמותן שלא מסקין בשמייהו - לא יקרה אדם לבנו שם אדם רשע.

שאלת: הרי מצינו שקרו שם 'דוא'

מתיב ריבניא, מעשה ברודאך בן יוסף שהניחו [אביו] בן קطن לאמו, בכל יום היהו אמו מזדקה בטעמים - לידע כמה נוסף בו מיום ליום, ונונתנת משקלו של זהב [זהב במשקל אומד תוספת משקלו] לבית המקדש,

וכשgger אויב טבחתו ואכלתו.

ועליה קونן ירמיה אם האכלנה נשים פרים עוללי טפוחים.

משיבת רוח הקודש ואומרת: אם יהרג במקדש ה' פהן ונכיה, הרי מבואר בברייתא שהתינוק נקרא 'דוא' אף שמדובר האדומי רשע היה.

תשובה: אכן ילד זה אמו אכלתו, ולא היה סופו טוב

עונה הגمراה: **חייב סליק ביה** - אכן, ראה מה עלה בסופה של תינוק זה, שנשחת.

♦ ♦ ♦

אמר רבי אלעזר: צדק מעצמו - על ידי מעשיו נזכר לטובה, שמזכירים את הצדיק ואת מעשיו מזכירים אותו לברכה.

ורשות מחייבו - אבל רשע, אף שלא מזכירים אותו אלא מזכירים רשע אחר, מזכירים את כל חבריו הרשעים לקללה,

והראיה לכך: **צדיק מעצמו דכתיב זכר צדק לברכה**, הרי שהוזכר הצדיק בלשון יחיד/ והוא הזוכר לברכה,

ורשות מחייבו, דכתיב שם רשעים ירקב, שלא הזיכרו רק רשע אחד, אלא מזכירים את כל הרשעים יחד לקללה.

זכור צדיק לברכה

אמר ליה רבי נא להו מרבנן דתוה מסדר אגדתא קפיה - רבי נא אמר לאותו חכם שהיה מסדר אגדות לפניו: מנא הא מילטא דאמור רבנן זכר צדיק לברכה.

אמר ליה: דהא כתיב זכר צדיק לברכה.

אמר לו רבי נא, שאלתי היא: מדוריתא מנא לנו - מהיכן לומדים זאת מהתורה, דכתיב 'זה אמר המכשח אני מאברהם אשר אני עושה', וכתיב 'זאברהם היו יהיה גדול ועצום', הרי שכיוון שהזכיר ה' את שמו של אברהם בירכו.

שם רשעים יركב

המשיך רבי נא ושאח: מנא הא מילטא דאמור רבנן שם רשעים ירכב'.

אמר ליה: דהא כתיב זשם רשעים ירכב'.

אמר לו רבי נא, שאלתי היא: מדוריתא מנא לנו, דכתיב 'זיאחל עד סdom', וכתיב 'זאנשי סdom רעים וחתאים לה' מאד', שכאשר הזכירו את סdom, הזכירו שהם רעים וחטאים.

צדיק דר בין ב' רשעים, ורשע דר בין ב' צדיקים ולא למד ממעשיהם

אמר רבי אלעזר: צדיק דר בין שני רשעים, ולא למד ממעשיהם,

רשע דר בין שני צדיקים, ולא למד ממעשיהם.

צדיק דר בין שני רשעים ולא למד ממעשיהם, עובדיה - שהיה דר בין אחאב ואיזבל, והוא היה צדיק.

רשע דר בין שני צדיקים ולא למד ממעשיהם זה עשו, שדר בין יצחק ורבקה, ולא למד ממעשיהם.

מברכתם צדיקים אתה למד קללות רשעים, וכן להיפך

(אמר) רבי אלעזר: מברכתן של צדיקים אתה למד קללה לרשעים - במקום שהקדוש ברוך הוא מברך את הצדיקים, שם מקלל את הרשעים. ומקללתן של רשעים אתה למד ברכה לצדיקים.

MBERCTHAN של צדיקים אתה למד קללה לרשעים דכתיב 'כִּי יַדְעָתָיו לְמַעַן אֲשֶׁר יֵצֹהָ וְגֹו', וכתיב בתריה 'זיאמר ה' זעקה סdom ועמווה כי רבה'.

ומקללתן של רשעים אתה למד ברכה לצדיקים, דכתיב ואנשי סdom רעים וחתאים לה'. זה אמר אל אברהם אחרי הפדר לוט מעמו', [שבא לבאר על ענין הצדיק שהוא נבדל מן הרשע, אז ה' דיבר עמו, שככל זמן שהרשע היה עמו, היה הדיבור פורש ממנו].

אפילו בשביל צדיק אחד עולם נברא

(אמר) רבי אלעזר: אפילו בשביל צדיק אחד, עולם נברא, שנאמר זעירא אלהים את האור כי טוב', ראה בדעתו להתקיים האור של עולם בשביל הצדיק שהוא טוב, ואין טוב אלא צדיק, שנאמר אמרו צדיק כי טוב'.

המשך דבר מתלמידו

(אמר) רבי אלעזר: כל המשפט דבר מ תלמידו, גורם גלות לבניו, שנאמר עתשבה תורה אליהך, אשכח ב ניך גם אני.

רבי אבהו אמר: מוריין אותו מגדולתו, שנאמר כי אתה הדעת מאסת ואמאס מפהן לך.

אין צדיק נפטר מהעולם עד שנברא צדיק כמותו

אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: אין צדיק נפטר מן העולם עד שנברא צדיק כמותו, שנאמר יוצרה השם ו בא השם', עד שלא בכתה שימושו של עלי, זורה שימושו של שמואל הרכתי.

מאמר א' של רבי חייא בר אבא בשם רבי יוחנן על צדיקים: ראה הקב"ה שצדיקים מועטים שתלם בכל דור

(אמר) רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: ראה הקדוש ברוך הוא שאדייקים מועטים, עמד ושהלן בכל דור ודור, שנאמר כי לה' מזוקין ארץ ויישת עליהם תבל', פירון בכל הדורות, והשית (ושם) עליהם את העולם, שהם היסוד לקיום העולם.

מאמר ב': אפילו בשביל צדיק אחד העולם מתקיים

(אמר) רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: אפילו בשביל צדיק אחד, העולם מתקיים, שנאמר 'צדיק יסוד עולם'.

רבי חייא דידיה אמר מהכא: רגלי חסידיו ישמור חסידיו. שאלת הגמara: טובא משמע - רגלי חסידיו - משמע בשביל חסידיו, (כמו זיבריך ה' אותו רגלי). עונה הגמara: אמר רב נחמן בר יצחק: 'חסידיו' כתיב, כתוב 'חסידו' שהוא לשון יחיד, ולא 'חסידיו' לשון רבים.

מאמר ג': כיוון שיצאו רוב שנותיו של אדם ולא חטא, שוב אינו חוטא

(אמר) רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: כיוון שיצאו רוב שנותיו של אדם ולא חטא, שוב אינו חוטא, שנאמר רגלי חסידיו ישמור. רגlim, הם ה'סוף', שה' שומר חסידיו בסוף אחר שלא חטאו בתחליה.

מאמר ד': כיוון שבא לידי אדם דבר עכירה פעמי ראשונה ושניה ואינו חוטא

רבי רבי שלילא אמר: כיוון שבאה לידי דבר עכירה פעמי ראשונה ושניה ואינו חוטא, שוב אינו חוטא, שנאמר רגלי חסידיו ישמור.

בא ליטמא פותחים לו. בא ליטחד מסיעין אותו

אמר ריש לקיש: מייד כתיב אם לכלצים הוא ילין ולעננים יתן חן' - 'אם לכלצים', הוא בא להתחבר הוא ילין לבחון - לא ימנעווהו ולא יעוזווהו.

'אם לעננים' הוא בא להתחבר, יתן לו חן [הקב"ה שרק בידו ליתן חן, יtan לו חן].

בָּא לְטָמָא - להיות רשע, פותחין לו - פתח הטומאה ליכנס בו, כלומר: מספיקין בידו, ואין מונעין ממנו מן השמים לעכבר.

בָּא לְשָׁהָר, מִסִּיעַן אֹתוֹ.

הָנָא דָבִי רַבִּי יִשְׂמָעָל : מֵשֶׁל לְאָדָם שְׁחִיה מוֹכֵר נְפָט וְאַפְּרִסְמוֹן, (ד"ג י"ט)
בָּא הַלּוּכָה לְמַדּוֹד נְפָט, מִפְנֵי שְׁרִיחוּ רַע. אָוּמֵר לוֹ הַמוֹכֵר: מַדּוֹד אַתָּה לְעַצְמָךְ.
בָּא לְמַדּוֹד אַפְּרִסְמוֹן, אָוּמֵר לוֹ: חַמְתָּן לִי עַד שְׁאַמְדָד עַמְקָה כִּי שְׁתַבְּבָסָם אֲנִי וְאַתָּה.

עבירה מטמטמתה לבו של אדם

הָנָא דָבִי רַבִּי יִשְׂמָעָל, עֲבִירָה מִטְמַטָּת לְבּוֹ שֶׁל אָדָם - אוטמת וסותמת ליבו של אדם מכל חכמה, **שֶׁנְאָמַר 'וְלֹא תִטְמָאוּ בָּהֶם וְנוֹטְמָתֶם בָּם'**, [ונטמתם - חסר א'] אל תקְרִי 'וְנוֹטְמָתֶם' אלא 'וְנוֹטְמָתָם'.

אדם מטמא עצמו, מטמאין אותו. מקדש עצמו, מקדשים אותו

תָּנוּ רַבָּנָן ('אֵל) תִטְמָאוּ בָּהֶם וְנוֹטְמָתֶם בָּם', **אָדָם מִטְמָא עַצְמוֹ מַעַט**, **מִטְמָאין אֹתוֹ הַרְבָּה** - מניחין אותו ליטמא הרבה, והכי קאמר קרא: 'אל תטמאו בהם', ואם תטמאו - לבסוף 'ונטמתם'.

אם מטמא עצמו מלמטה, **מִטְמָאין אֹתוֹ מַלְמָעָלה**.

אם מטמא עצמו **בְּעוֹלָם הַזֶּה**, **מִטְמָאין אֹתוֹ לְעוֹלָם הַבָּא**.

תָּנוּ רַבָּנָן, 'וְהַתְּקִדְשָׁתֶם וְהִיִּתֶם קָדוֹשִׁים', 'והתקדשתם' מעט, 'והייתם קדושים הרבה', הבא ליתהר מסיעין אותו.

אָדָם מִקְדָּשׁ עַצְמוֹ מַעַט, מִקְדָּשׁין אֹתוֹ הַרְבָּה.

אדם מקדש עצמו מלמטה, **מִקְדָּשׁין אֹתוֹ מַלְמָעָלה**.

אדם מקדש עצמו **בְּעוֹלָם הַזֶּה**, **מִקְדָּשׁין אֹתוֹ לְעוֹלָם הַבָּא**.

הַדָּרְן עַלְךָ אָמֵר לָהֶם הַמּוֹנוֹנָה

מהדורה זו מתייחדת בהגשת דברי הגמרא באופן שהלומד מקבל באופן ברור את ה"צורתא דشمעתתא", נושא הסוגיא, השיטות והraiות.

בסיום הלימוד הסוגיא ברורה לפני הלומד, מסוכמת במוחו ובליבו.

הביאור עורך באופן שהלומד "לומד" את הסוגיא ובכך קונה קניין בדף.

הכוורות לפני כל נושא והקיטוע לכל סוגיא מהווים תוספת בהירות כמאמר חז"ל "לייתן רוח בין פרשה לפרשיה".

מעלות אלו יחד עם חידשות ההגשה והאותיות המאיירות הם האבן השואבת לומדים חדשים אם ישנים לחיבור העמוק עם מהדורה זו.

להנצחת המהדורה, מסכת או חוברת 0533129507
a0533129507@gmail.com

בס"ד

ניתן לשמע שיעור 7 דפים [בשיעור אחד]
במס' 036171111 - קול הלשון
ולבקיש 0700-7*

9771565598004